

FEL213 ORTAÇAĞ VE RÖNESANS FELSEFESİ

2026-2027 Güz Yarıyılı

-Taslak öğrencilerin de önerileriyle son halini alacaktır.-

Doç. Dr. Muharrem Açıkgöz

Görüşme Saatleri: Pazartesi 13.00-14.00 / Salı 17.00-18.00

muharema@gmail.com

Dersin amacı

Ortaçağ ve Rönesans felsefelerinin anahatlarını ve başlıca düşünürlerini tanıtmak; bu bağlamda Ortaçağ Felsefesinin hiç de tek sesli ve salt dini yönelimli olmadığını göstermek ve günümüz felsefi soularına/sorunlarına orjinal katkılarını göstermek dersin belli başlı amaçlarıdır; öte yandan Rönesans Felsefesinin de Ortaçağ Felsefesinin hem eleştirisi hem de onun üzerinde yükselen bir özelliğe sahip olduğunu serimlemek.

Dersin İçeriği:

Birçok kaynakta çeşitli açılardan “karanlıklar çağı” olarak görülen Ortaçağ dönemi, o dönemin felsefesi belli başlı filozoflar ve onların metinlerinden seçme okumalarla irdelenecek; bu okumalar ışığında Ortaçağ felsefesinin temel tartışmaları, yönelimleri, özgünlüğü ele alınacak ve bu dönemin felsefi gelenekten bir kopuşa işaret edip etmediği, felsefenin de “karanlıklara” dalıp dalmadığı sorularına yanıt aranacaktır; Rönesans felsefesi ise literatürde genel olarak karanlık sonrası ortaya çıkan alacakaranlığın ışığını gösterdiği, Aydınlanma’ya götüren bir dönem olarak ele alınır; bu derste, “yeniden doğuşun” felsefeyle sınırlı kalmayan özelliklerine, kişilerine, konularına ilişkin genel bir çerçeve, kısmen birincil kaynaklarla desteklenen okumalarla, ortaya konulacaktır.

Ders Kitapları:

1. Çotuksöken, Betül/Saffet Babür. *Metinlerle Ortaçağda Felsefe*, Gözden geçirilmiş 5. Bası, Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2011.
2. Gökberk, Macit. “Renaissance Felsefesi”, M. Gökberk, *Felsefe Tarihi* içinde. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2010.

- Vize notu ve final notu için **birer yazılı sınav** yapılacaktır (vizenin genel not içindeki oranı % 40, final sınavının ise % 60’tır).
- Derse % 70 oranında devam zorunluluğu vardır.

1. Hafta / 21.09.2026

- Dersin İşleyişine Dair Bilgiler / Ders literatürüne dair bilgiler

2. Hafta / 28.09.2026

- 1. Ders Kitabı: “Giriş” (9-38)

3. Hafta / 05.10.2026

- 1. Ders Kitabı: “Plotinos” (39-49)
- Ek okuma öneriş: Bergson, H. (2020). *Plotinos: Tanrı, ruh ve mit.*
- 1. Ders Kitabı: “Aurelius Augustinus” (50-85)

4. Hafta / 12.10.2026

- 1. Ders Kitabı: “Ancius Manlius Boethius” ve “Skolastiğin Bazı Kaynakları” (86-115)
- Ek okuma önerisi: Cennet Coşkun, B. (2026). *Tanrıça felsefe: Felsefenin Tesellisi ’ni antikçağ ışığında anlamak.*

5. Hafta / 19.10.2026

- 1. Ders Kitabı: ve “Ioannes Scotus Erigena” ve “İslam Dünyasında Felsefeye Genel Bir Bakış” (116-144)

- Ek okuma önerisi: İbn Sina/İbn Tufeyl. (2021). *Hay bin Yakzan*.

6. Hafta / 26.10.2026

- 1. Ders Kitabı: “Anselmus Centuariens” (145-186)

7. Hafta / 02.11.2026

- 1. Ders Kitabı: “Thomas Aquinas” (213-253)

8. Hafta / 09.11.2026

- **(TAHMİNİ) VİZE HAFTASI !!!???**

9. Hafta / 16.11.2026

- 1. Ders Kitabı: “Ionnes Duns Scotus” ve “Guillelmus de Ockham” (254-281)

10. Hafta / 23.11.2026

- 2. Ders Kitabı: Sayfa aralığı 179-208
- Ek okuma önerisi: Bloch, E. (2002). *Rönesans felsefesi üzerine*.

11. Hafta / 30.11.2026

- 2. Ders Kitabı: Sayfa aralığı 208-246

12 Hafta / 07.12.2026

- Ortaçağ ve Rönesans Felsefesinde Kadın Filozoflar
- Ek okuma önerisi: Rullmann, M vd. (1996). *Kadın filozoflar I - Antikçağ'dan aydınlanmaya kadar*.

13. Hafta / 14.12.2026

- Rönesans Filozoflarından Seçme Okumalar I

14. Hafta / 21.12.2026

- Rönesans Filozoflarından Seçme Okumalar II
- Ders Değerlendirmesi

Önerilen diğer kaynaklar:

1. Arslan, A. (2013). *İslâm felsefesi üzerine*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
2. Bacon, F. (2015). *Novum organum*. (Kabadayı, T. Çev.). Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
3. Bergson, H. (2020). *Plotinos: Tanrı, ruh ve mit*. (Akan, A. Çev.). Ankara: Fol Kitap.
4. Bloch, E. (2002). *Rönesans felsefesi üzerine*. (Portakal, H. Çev.). İstanbul: Cem Yayınevi.
5. Bloch, E. (2019). *Avicenna and the aristotelian left*. (Goldman, L. ve Thompson, P. Çev.). New York: Columbia University Press.
6. Bruno, G. (2004). *Küllerin şöleni*. (Portakal, H. Çev.). İstanbul: Cem Yayınevi.
7. Cassirer, E. (2018). *Rönesans felsefesinde birey ve evren*. (Ercan, E. C. Çev.). Bursa: Verka Yayınları.
8. Cennet Coşkun, B. (2026). *Tanrıça felsefe: Felsefenin Tesellisi 'ni antikçağ ışığında anlamak*. İstanbul: Alfa Yayınları.
9. Çotuksöken, B. (2011). *Ortaçağ yazıları*. İstanbul: Notos Kitap Yayınevi.
10. Eco, U. (2013). *Gülün adı*. (Karadeniz, Ş. Çev.). 27. Baskı, İstanbul: Can Yayınları. (Ayrıca kitapla aynı adı taşıyan Gülün Adı filminin izlenmesi de önerilir.)
11. Eco, U. (Ed.). (2014). *Ortaçağ: Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*. (Tonguç Basmacı, L. Çev.). İstanbul: Alfa.

12. Eco, U. ve Fedriga, R. (Ed.). (2021). *Felsefe tarihi 3 - Aostalı Anselmus'tan Pomponazzi'ye*. (Tonguç Basmacı, L. Çev.). İstanbul: Alfa.
13. Eco, U. ve Fedriga, R. (Ed.). (2022). *Felsefe tarihi 4 - Machiavelli'den encyclopedie'ye*. (Tonguç Basmacı, L. Çev.). İstanbul: Alfa.
14. El-Rouayheb, K. ve Schmidtke, S. (Ed.). (2019). *The Oxford handbook of islamic philosophy*. Oxford: Oxford University Press.
15. Farabî. (2017). *İdeal devlet*. (Arslan, A. Çev.). 2. Basım, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
16. *Felsefî Düşün, Sayı 10* “Ortaçağ ve rönesans felsefesi”, Nisan 2018.
17. Gilson, É. (2021). *Ortaçağda felsefe*. (Meral, A. Çev.). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
18. İbn Rüşd. (2011). *Din - felsefe tartışması*. (Portakal, H. Çev.). İstanbul: Cem Yayınları.
19. İbn Sina/İbn Tufeyl. (2021). *Hay bin Yakzan*. (Yaltkaya, M. Ş. ve Babanzâde Reşid. Çev.). 29. Baskı. İstanbul: YKY.
20. Machiavelli, N. (2011) *Hükümdar*. (Adabağ, N. Çev.) 4. Basım. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
21. Marenbon, J. (2006). *Medieval philosophy: An historical and philosophical introduction*. Londra ve New York: Routledge.
22. Montaigne. *Denemeler*. (Eyüboğlu, S. Çev.). 21. Basım. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
23. Pisan, C. de. (2026). *Politik bir beden olarak devlet*. (Ferguson, Ö. Çev.). İstanbul: Timaş.
24. Pizan, C. de. (2026). *Kadınlar şehri*. (Mert Çetin, P. Çev.). Ankara: Fol Kitap.
25. Ricaby, J. (2021). *Ortaçağ felsefesi*. (Çoban Sarı, F. D. Çev.). Ankara: Fol.
26. Rullmann, M vd. (1996). *Kadın filozoflar I - Antikçağ'dan aydınlanmaya kadar*. (Mengüşoğlu, T. Çev.). İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
27. Wise Bauer, S. (2014). *Rönesans dünyası: Aristoteles'in yeniden keşfinden Konstantinopolis'in fethine*. (Moralı, M. Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.